

KAMPEN FOR FREDEN

Inntrykk fra Oxfordgruppens arbeid i London

ved redaktør SIGURD JAKOBSEN, Stavanger

Vårt Land 12.11.46

EN FEBRUARKVELD i 1945, da de tyske tropper trakk seg tilbake for full fart, ble et hovedkvarter i Alsace tatt av engelskmennene, uten at det lyktes tyskerne å ødelegge noe.

Blant den dokumentsamlingen som fantes her, lå også et skrift utgitt av Gestapo, som veiledning for den framrykkende og okkuperende hær. Skriftet het «Die Oxfordbewegung».

Tyskerne var redd denne bevegelse som av dem ble betegnet som «et demokratiets våpen». Videre blir det sagt, at sjelden i historien har en bevegelse hatt slik suksess som M.R.A. (Moral Rearmament) og vokset seg så sterk i løpet av få år. Videre at den er et typisk eksempel på den farlige «jødiske» propaganda for et verdens-demokrati, et internasjonalt brorskapsforhold mellom folkene. Nazistene så altså i denne bevegelse nettopp noen av de ting de fryktet og hatet mest. Særlig falt det dem tungt for brystet at M.R.A satte Kristi Kors opp mot hakekorset, den gamle Svastika.

NOE AV DETTE falt meg i tankene da det plutselig forelå innbydelse til å komme direkte til gruppens hovedkvarter i London, for å se på en teaterpremiere.

Hva slags mann er denne dr. Frank Buchman, som har skapt bevegelsen og hva slags folk er det som følger ham? Hva har de gjort og hva tenker de å gjøre?

DA FLYET lettet fra Sola måtte jeg tenke på siste gangen jeg skulle over Nordsjøen, natten til 17. mai 1940. En liten fiske-skøyte tøffer ut fra en lun vik. Strålende måneskinn, speilblank sjø. Alt preget av en endeløs ro. Bare inne i oss var det urolig. Silhuetten av den tyske vakten i fyrtårnet på Utsira har ennå litt av marerittet over seg.

I dag stiger vi inn i et lunt og koselig aluminiumsfly der smilende ansikter tar imot oss og hjelper til på alle vis. Ingen sardinboks på en hard benk i ruffen — nei, førsteklases smørgås med kaffe og sukkerbiter og drops. — Tidene skifter.

Det er mørkt over London. Lys av alle arter flimrer opp mot oss. På en stor stadion har de fotball-

kamp i flomlys. Neonlyset skinner grønt og grellt fra hovedgatene hvor leketøybilenes flom synes uendelig.

Etter en sving over byens sentrum går det i strak flukt ned mot Northolt. Et øyeblikk etter svinger vi opp foran administrasjonsbygningen. Toll og formalia er kvikt ekspedert — vi er på vei inn mot byen.

For tre og en halv time siden satt vi på Sola og drakk kaffe.

HAYS MEWS heter gaten der gruppen har sitt hovedkvarter. Et gammelt vakkert hus som ble gitt dr. Buchman på hans 60 års dag. Til den tid hadde han ikke hatt noe hjem.

Han bodde i kofferten og lå stadig på reiser. Hele verden var hans arbeidsmark. Da, som nå.

Han stod selv i døren og tok mot sine norske gjester.

Slik så han altså ut denne mannen som jeg hadde lest og hørt så meget om de siste årene.

Amerikaner — det er klart med en gang. Klare, rolige, gjennomskuede øyne bak store brille-glass. Kraftig høkenese over en munn som smilet sjelden helt forlater. Markerte trekk; noe slitt. Sykdom har satt sine spor.

Han sa velkommen slik at vi trodde det — og var straks etter forsvunnet uten at vi merket det. Hans følgesvenner tok hånd om oss på alle tenkelige måter.

I det gamle himmelhøye kjøkket i kjelleren, hvor det ennå står jerntrinser og innretninger for steking av hele griser over åpen varme, får vi kveldsmat og te. — En eiendommelig ro og tilfredshet hviler over huset og menneskene som bor her. De er alle soldater i en krig. Krigen for å vinne freden. Kampen for brorskapet mellom menneskene og nasjonene.

Førrige gang jeg hadde engelsk jord under benene var det også krig. En krig som det heter vi vant.

Ja, gjorde vi egentlig det? Har vi vunnet freden?

Ikke slik som vi må og skal. Bare etter den første sene kvelds samtaler med folk fra alle verdenshjørner og fra alle lag i folkene, står det klart for meg at kampen for freden i oss selv og i verden aldri har vært så viktig som nå.

Og her er et av hovedkvartere i denne kampen.

VI VAR i teatret om kvelden og så «The forgotten factor» (Den glemte faktor) Westminster Theater er kjøpt av gruppefolk og skal brukes som et av våpnene i kampen for moralsk opprustning.

Det er fåfengt å gi en skildring av stykket som virkelig dekker hva det egentlig er. Den amerikanske president Truman sa etter å ha sett det — og virkningen av det: «It is the most important play produced by the war». Den kjente amerikanske polarforsker admiral Byrd reiste seg i salen etter framføringen og sa: Dette er svaret til atombomben.

Jeg satt og følte noe av det samme. Vi var vitner til noe vesentlig.

Ikke mindre inntrykk gjorde det da fem gruvearbeidere fra Skottland kom fram på scenen og i greie, enkle ord fortalte hva den mentale omstilling som gruppens arbeid førte med seg hadde betydd i deres eget liv — og i arbeidslivet. Hvordan streiker var bilagt fordi begge parter så saker og ting fra et nytt synspunkt. Peter O'Connor, gruvearbeider i 40 år, sa at nå hadde de nådd sitt store mål, sosialisering av gruvene. Men samtidig med sosialiseringen må det kooperative arbeid i gruvene bringes opp på et høyere plan. Moral Rearmament har vist oss veien i denne del av arbeidet.

ETTER forestillingen, som var helt gratis for alle, ble servert te og smørgås. De fleste ble igjen for å diskutere sine inntrykk med de andre.

For min part kom jeg først sammen med formannen i Egypts fagorganisasjon, Zern el Din. Han kom direkte fra den store arbeidskongressen i Amerika og uttalte: Det ble av avgjørende betydning for meg at jeg tok en mellomlanding i Caux i Sveits på bortturen. Jeg besøkte der M.R.A.-kongressen og fikk øyene opp for hvor vesentlig det er at grunnlaget i oss selv, grubunnen for fred, er pleiet og i orden. Kongressen i Amerika fikk på grunn av dette en annen tone, en tone som viser at vi kan nå det som synes umulig om vi i våre forhandlinger tar med det som vi lærte av «The forgotten factor» — nemlig den glemte faktor selv.

De respektive landsorganisasjonsformenn i Sør-Afrika og Australia var enig med egypteren da jeg straks etter ble presentert for dem.

04-03-061

DET GIR et eiendommelig inntrykk å gå omkring blant en stor menneskemasse som representerer så mange forskjellige syn, så mange trinn på samfunnsstigen og så mange land. Alle følte seg hjemme. For alle var det naturlig og utvunget å snakke med alle.

I det ene øyeblikk snakket jeg med biskop Runestam fra Sverige — i det neste med Walker Rankin, gruvearbeider fra Skottland. For seg selv stod presidenten i den internasjonale Mercantile Marine Officers Association, kaptein Coombs og snakket med skipsverftarbeideren Duncan Corcoran fra Clyde. Chinas gesandter i Paris Shih, ble presentert for meg sammen med en cockney fra London. Vi ble gode busser alle tre.

Jeg undret meg over hva grunnen kunne være.

Da så jeg dr. Buchman. Han beveget seg fra gruppe til gruppe — snakket alvor og skjemt, holdt kontakten, satte sine folk i sving.

Som Peter Howard sa det: Alle føler seg vel sammen med Buchman, og selv føler han seg vel under alle forhold blant alle mennesker. Noen av de rikeste og fattigste i verden som normalt ville ha vært målbundet og ha ytterst få kontaktpunkter, sitter og snakker sammen omkring i rommet som en familie av gamle venner.

Han har det uselviske åndens adelsskap som behandler alle mennesker likt, fordi han alltid er mer interessert i den han snakker med enn i seg selv. Han forteller sannheten i enkle vendinger likesåvel til konger som til drosjesjåfører. Hos ham finner en aldri sirup for de rike og pepper for de fattige, men salt,

det salt som ikke har mistet sin kraft.

Det var grunnen. Slik var han.

VI SATT dagen etter i en sammenkomst i en av de store stuene i Hays Mews. Den svenske presse i London var innbudt.

En av representantene for svensk presse var en litt eldre, meget distingvert herre, korrekt antrukket, avmålt, litt infam og litt ironisk og ikke så lite «høgnasig», som svenskerne selv sier.

Han stilte en rekke spørsmål som han også fikk greie svar på. Blant annet spurte han hvor stor denne «Oxford-organisasjonen» er.

Dr. Buchman smilte. Det er ingen organisasjon, sa han, det er en organisme. Ingen kan melde seg inn, ingen kan melde seg ut. Det er ganske enkelt noe som lever. Det er det liv vi lever som avgjør hva vi er. — Vi må leve livet på et høyt plan — stå dig høvere.

Møtet med dr. Buchman var en uforelemmelig opplevelse. Det har aldri hendt meg at tre dager har gitt så mange og store inntrykk. Og det som klarere enn alt annet står igjen i sinnet er dette:

Den væpnede strid mellom nasjonene er kjempet ut. Den hadde en begynnelse og en ende. — Ideenes kamp går gjennom alle nasjoner. Og den stanser aldri.

M.R.A. går inn for det virkelige, fribårne demokrati

Jeg går med.

S. J.

Dr. Frank Buchman (t. v.) i samtale med redaktør Sigurd Jakobsen.

EN FRANSK representant for en offentlig myndighet har beklaget seg over at Drammens Tidende har offentliggjort en del anker mot den institusjonen han representerer, og det enda saken ble forelagt vedkommende myndighet som fikk svare med det samme. Bladet fikk også beskjed om at hvis noe lignende gjentok seg, ville vedkommende myndighet forby sine underordnede embetsmenn å svare på henvendelser fra bladets redaksjon. D. T. skriver i samband med dette:

Vi omtaler denne affære som et eksempel på en mentalitet som ikke er så ualmennlig innen offentlige stater i dag. — En institusjon til å styres med åmhetens anliggender for å utøve lover og vedtatte gardner, og en tro på egen uforsvarlighet som ikke tåler kritikk. Denne mentaliteten bør snarest bli lukket opp med roten som den rensløssens den er fra en periode som ble avsluttet den 8. mai i fjor. Om det ennå ligger igjen noe av tyskens vites-stavet i våre embetskontorer fra nazitiden, så er det å tide at det blir fjerd på det.

Vi tar ikke truselen om representanter mer høytidelig enn nødvendig. Blir det gjort alvor av den skal vi nok vite å ta de passende forholdstiltak.

Direksjonen av hederstank.

EN TRONDHEIMSBYVIS forteller følgende om en 45-årig østerriksk krigsfange, dr. Henn, som kom til Trondheim under bevoktning av militærpolitiet, og skulle sendes videre sørover:

Under reisen hit hadde dr. Henn ønsket om at han hadde en kjæreste i Trondheim og at han hadde lyst til å hilse på henne. Da militærpolitiet ikke kunne gi ham tillatelse til dette, ønsket østerrikeren sin vel, Trondheims politiet ble avbittelig værdet og satte igang tilråkning. Østerrikeren ble imidlertid ikke funnet. Dagen etter hadde han seg selv på Trondheims stasjon. Han hadde gått til på kjæresten, sa han og dermed var hensikten oppnådd. Derimot ville han ikke fortelle hvem damen var. Direksjonen av hederstank, østerrikeren ble deretter puttet inn i toget, og reisen fortsatte til tross for tid sørover.

— Vi forstår så godt at østerrikeren gjerne ville ønske sin kjæreste, men vi var nøppe militærpolitiet var sterkt begeistret for svaret, selv om det har all grunn til å være glad over at det østerrikske folk så man-